

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., v právní věci žalobce: **T. Q. N.**, nar., st. příslušnost Vietnamská socialistická republika, t. č. pobytem, Česká republika, zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 834/8, 602 00 Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 12. 2016, č. j. OAM-556/ZA-ZA11-HA10-2016,

t a k t o:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Včas podanou žalobou brojil žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 12. 2016, č. j. OAM-556/ZA-ZA11-HA10-2016 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl o zamítnutí žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany tak, že mezinárodní ochrana podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje.

II. Napadené rozhodnutí

V odůvodnění **napadeného rozhodnutí** žalovaný nejprve uvedl, že žalobce je státním příslušníkem Vietnamské socialistické republiky (dále také „Vietnam“), přičemž je dle obsahu žádosti o udělení mezinárodní ochrany bez náboženského vyznání a nikdy nebyl členem žádné politické strany či jiné organizace. Co se týče rodinných poměrů, jeho žena i dcera jsou rovněž vietnamské národnosti a žijí na území České republiky. Žalobce přicestoval do České republiky letecky z Hanoje, a to v roce 1998, přičemž již v minulosti pracoval na území dnešní Spolkové republiky Německo na základě povolení k pobytu. V současné době nemá v České republice legální pobyt, ale chtěl by zde zůstat se svojí rodinou, což je důvodem k podání již druhé žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalobce se v průběhu správního řízení prokázal cestovním dokladem s platností do 21. 9. 2019, přičemž ve vztahu ke svému zdravotnímu stavu uvedl, že trpí diabetem.

Následně se již žalovaný zabýval rekapitulací pohovoru se žalobcem, ke kterému došlo prostřednictvím tlumočnicka dne 20. 6. 2016. Z jeho obsahu je zřejmé, že žalobce pobýval v rozmezí let 1998 až 2000 na území České republiky na základě povolení k dlouhodobému pobytu, přičemž žádost o jeho prodloužení byla v roce 2000 s ohledem na záznam v rejstříku trestu zamítnuta. Žalobce poté nebyl úspěšný ani s jeho první žádostí o udělení mezinárodní ochrany ze dne 5. 9. 2002, ohledně které bylo vydáno rozhodnutí příslušného správního orgánu ze dne 27. 9. 2002, č. j. OAM-4170/VL-07-2002. Proti němu se žalobce bránil žalobou ve správním soudnictví, která však byla rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 12. 2003, č. j. 24 Az 143/2003-28, zamítnuta. Úspěšný pak nebyl žalobce ani v řízení o podané kasační stížnosti, které byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 7 Azs 133/2004-51, shledána nedůvodnou a rovněž zamítnuta. Od ukončení daného řízení pobýval žalobce na českém území neoprávněně, přičemž opakovaně žádal o povolení k trvalému pobytu, které mu nebylo uděleno. Jako důvod k vycestování do České republiky žalobce uvedl, že si zde chtěl prostřednictvím podnikatelské činnosti zlepšit svoji životní situaci. Na dotaz žalovaného, zda vykonával nějakou pracovní činnost v době jeho neoprávněného pobytu, žalobce sdělil, že toliko vypomáhal své manželce, aby mohla pracovat, resp. podnikat.

Důvodem k opětovnému podání žádosti o mezinárodní ochranu je dle slov žalobce snaha získat legální pobyt na území České republiky, aby mohl i nadále pomáhat své manželce a starat se o jejich dceru. Současně žalobce sdělil, že ve svém domovském státě nemá žádný majetek a se svou rodinou se navzájem odcizili. Finanční prostředky na cestu do České republiky si zapůjčil od svých známých, kterým nicméně od roku 2000 nic nesplácí. V případě jeho návratu do vlasti tedy lze dle jeho názoru očekávat důvodné potíže s placením dluhu, a to také s ohledem na vysokou nezaměstnanost. K tomu dodal, že jeho vycestování není možné, neboť má v České republice ženu a dítě. Současně však vyloučil, že by měl v minulosti ve své vlasti problémy z důvodu své rasy, národnosti, pohlaví či náboženského přesvědčení. Stejně tak neměl nikdy problémy se státními orgány a ani nebyl politicky či veřejně činný. Naopak je dle názoru žalobce problematický jeho zdravotní stav, neboť trpí diabetem (pozn.: doloženo průkazem diabetika, jehož kopie je založena ve spisu), jehož léčba by mohla být v domovském státě ohrožena, a to z důvodu nedostatku finančních prostředků na potřebné medikamenty. Právní zástupkyní žalobce bylo v rámci pohovoru doplněno, že získání mezinárodní ochrany je v současné době pro žalobce jedinou možností, jak získat oprávnění k pobytu. Důvodem je skutečnost, že podání žádosti o pobytové oprávnění na zastupitelském úřadu České republiky v domovském státě žalobce brání nemožnost registrace v systému Visapoint, přičemž žalobce nemá již dostatek finančních prostředků hradit další

tisíce dolarů překupníkům za účelem zakoupení termínu. Nucené vycestování žalobce by tak představovalo nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života.

S ohledem na výše uvedené žalovaný konstatoval, že z průběhu správního řízení je zřejmé, že žalobce usiluje prostřednictvím žádosti o udělení mezinárodní ochrany o legalizaci pobytu na českém území, aby zde mohl pokračovat v léčbě a žít se svou dcerou a manželkou. V případě návratu do Vietnamu se obává ekonomických obtíží a problémů s věřiteli. Následně již žalovaný v souladu s příslušnou právní úpravou posuzoval přednostně, zda jsou u žalobce dány důvody pro udělení některé formy azylu dle ust. § 12, 13 nebo 14 zákona o azylu. Za tímto účelem vycházel z výpovědí žalobce, jím doložených materiálů, informací z cizineckého informačního systému a rovněž z informací, které byly získány ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv ve Vietnamu, a to z dokumentů, které jsou součástí spisového materiálu. K tomu doplnil, že žalobce nevyužil svého zákonného práva seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí, přestože byl v tomto ohledu prokazatelně poučen.

Následně již žalovaný přistoupil k posouzení, zda jsou splněny podmínky pro aplikaci ust. § 12 písm. a) zákona o azylu, tedy zda je žalobce ve svém domovském státě pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. V tomto kontextu stručně uvedl, že žalobce nesdělil v rámci správního řízení žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by byl z uvedených důvodů pronásledován, přičemž naopak výslovně sdělil, že se ve své vlasti nepodílel na žádných politických či veřejných aktivitách. Z toho důvodu dospěl žalovaný k závěru, že ust. § 12 písm. a) zákona o azylu nelze aplikovat. V této souvislosti dále posuzoval, zda jsou splněny podmínky stanovené pod písm. b) téhož ustanovení zákona, tedy zda má žalobce odůvodněný strach z pronásledování z některého z explicitně uvedených důvodů. Dle jeho názoru sám žalobce nesdělil žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by mohl být ve své vlasti pronásledován z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Naopak výslovně uvedl, že přicestoval do České republiky na základě vlastního rozhodnutí, přičemž zde chtěl vyvíjet podnikatelskou činnost. O své povolení k dlouhodobému pobytu přišel díky trestné činnosti, přičemž se od roku 2004 zdržuje na českém území neoprávněně. Podaná žádost o udělení mezinárodní ochrany je tak dle názoru žalovaného toliko způsobem, jak dosáhnout legalizace jeho pobytu, a to za účelem společného soužití s rodinou, což však není ex lege důvodem pro udělení azylu. V tomto kontextu odkázal žalovaný na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004, přístupný na www.nssoud.cz, podle něhož nelze zneužívat institut mezinárodní ochrany za účelem obcházení právní úpravy o pobytu cizinců.

Udělení azylu žalobci pak dle názoru žalovaného nezdůvodňuje ani tvrzená obava z věřitelů, kteří mu půjčili finanční prostředky za účelem vycestování do České republiky. Obavy žalobce jsou totiž pouze hypotetické, neboť doposud nečelil ze strany věřitelů žádné represi či jiné formě nátlaku. Rozhodující je navíc skutečnost, zda by se na tomto jednání podílely příslušné státní orgány či nikoliv, popř. zda by poskytly žalobci adekvátní právní ochranu. K tomu žalovaný připomněl, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu až poté, co vlastním zaviněním přišel o povolení k pobytu, přičemž se na českém území nadále zdržoval neoprávněně, což svědčí o účelovosti podané žádosti. Nelze pak přisvědčit ani jeho argumentu ohledně potenciálních ekonomických potíží, do kterých by se v domovském státě mohl dostat, mimo jiné kvůli vysoké nezaměstnanosti. Žalovaný v tomto ohledu konstatoval, že ekonomické důvody nejsou obecně pro rozhodování o udělení azylu rozhodující. Výjimkou by byla situace, kdyby byly v dotčeném státě tímto způsobem diskriminovány některé osoby z

důvodů uvedených v ust. § 12 písm. b) zákona o azylu. Žádné takové skutečnosti však v případě žalobce zjištěny nebyly. Ze zprávy Mezinárodní organizace pro migraci, která je součástí spisového materiálu a byla podkladem pro vydání rozhodnutí, navíc vyplývá, že nezaměstnanost v domovském státě žalobce klesá, přičemž je dostupná zdravotní péče pro každého vietnamského občana. Zdravotnický systém je vystavěn na povinném a dobrovolném pojištění, kdy tamní specializované nemocnice jsou dostatečně vybaveny a poskytují běžné léčebné prostředky. Co se týče sociálního systému, v daném státě fungují podpory v oblasti bydlení a nezaměstnanosti poskytované příslušnými státními orgány či soukromými agenturami. Z těchto důvodů žalovaný uzavřel, že nejsou u žalobce dány důvody pro udělení azylu dle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu.

Žalobce dle názoru žalovaného nesplňuje ani podmínky pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny dle ust. § 13 zákona o azylu, neboť nebyl ve smyslu citovaného ustanovení udělen v České republice azyl žádnému z jeho rodinných příslušníků. Dále se tedy žalovaný zabýval otázkou, zda lze žalobci udělit azyl z humanitárních důvodů dle ust. § 14 zákona o azylu. S odkazem na současnou hospodářskou situaci v domovském státě žalobce a úrovni tamních zdravotních služeb, dospěl žalovaný k závěru, že žalobcovo onemocnění diabetem není životu ohrožující, přičemž ve své vlasti může pokračovat v dosavadní léčbě. Současně vyslovil určité pochybnosti ve vztahu k obsahu průkazu diabetika, který byl žalobcem předložen a jehož kopie je založena ve spisu. Konkrétně poukázal na skutečnost, že u poslední evidované kontroly je nestandardně uvedena pouze hmotnost žalobce a datum další kontroly, aniž by byly uvedeny jiné naměřené hodnoty či přesný rozpis léků. Humanitární azyl pak je dle názoru žalovaného možné udělit toliko za výjimečných okolností, které nebyly u žalobce zjištěny.

S ohledem na skutečnost, že azyl nebyl žalobci udělen, posuzoval následně žalovaný, zda nejsou v kontextu informací získaných v průběhu správního řízení o zemi původu žalobce splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle ust. § 14a zákona o azylu. S odkazem na výpovědi žalobce žalovaný nejprve konstatoval, že žádné skutečnosti nenasvědčují tomu, že by na žalobci mohl být v domovském státě vykonán trest smrti. Co se týče vážné újmy v podobě mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, vycházel žalovaný z výroční zprávy Human Rights Watch z roku 2016 a výroční zprávy Amnesty International z roku 2016, které jsou součástí spisu. V tomto kontextu uvedl, že riziku zastrasování či jiné formě represe jsou ve Vietnamu zásadně vystaveny pouze osoby, které se podílejí na protivládních aktivitách, prosazování lidských práv apod. Ve vztahu k vietnamským občanům, kteří se vrací zpět do své vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí, žalovaný s odkazem na informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 26. 5. 2015, č. j. 98851/2015-LPTP, uvedl, že Vietnam zásadně podporuje své občany při vycestování do jiných států, a to z důvodu, že následně posílají peníze svým rodinám a blízkým, což se příznivě projevuje na hospodaření státu. Výjimkou je negativní postoj vůči odpůrcům či kritikům tamního režimu, což však není případ žalobce, který výslovně uvedl, že nebyl nikdy politicky či veřejně aktivní. Podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle ust. § 14a odst. 2 písm. a) a b) zákona o azylu tedy nebyly dle názoru žalovaného splněny.

V kontextu ust. § 14a odst. 2 písm. c) a d) zákona o azylu se poté žalovaný vyjadřoval k případnému udělení doplňkové ochrany z důvodu ohrožení života či zdraví žalobce vlivem svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu a k otázce, zda není vycestování žalobce v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. V této souvislosti uvedl, že z použitých informačních zdrojů, které jsou obsaženy ve spisu, vyplývá, že v domovském státě žalobce neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, který by zdůvodňoval

udělení doplňkové ochrany. Ve vztahu k možnosti vycestování poté žalovaný konstatoval, že mu ze strany žalobce nebyly předloženy žádné úřední listiny prokazující existenci jeho manželství a otcovství k dítěti. Osoby, které žalobce označil jako svoji manželku a dceru mají na území České republiky status občana třetího státu. I za předpokladu existence rodinných vazeb žalobce nejsou dány dle názoru žalovaného žádné překážky, aby se svou rodinou žil ve své vlasti, neboť mají všichni vietnamské státní občanství. S odkazem na příslušnou judikaturu pak žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že rodinné vazby nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, aniž by se jednalo o zásah do základního práva na soukromý a rodinný život. Neudělení mezinárodní ochrany navíc nijak nevylučuje, aby žalobce usiloval o získání povolení k pobytu v režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Ve vztahu k argumentaci právní zástupkyně žalobce ohledně systému Visapoint žalovaný dále uvedl, že se jedná o bezplatný registrační systém pro účely žádostí všech pobytových oprávnění v České republice. Neztotožnil se tak s jejím tvrzením, že žalobce již není za účelem registrace schopen hradit vysoké finanční částky překupníkům. K tomu dodal, že vycestování žalobce za účelem registrace v domovském státě by nebylo zásahem do jeho soukromého a rodinného života v nepřiměřeném rozsahu, což souvisí také s dlouhodobou pasivitou žalobce a jeho nelegálním pobytem v České republice. Z těchto důvodů žalovaný neshledal důvody pro udělení doplňkové ochrany dle ust. § 14a odst. 2 písm. c) a d) zákona o azylu. Stejným způsobem se poté vyslovil k možnosti udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny podle ust. § 14b zákona o azylu, neboť žádnému rodinnému příslušníkovi žalobce nebyla udělena doplňková ochrana ve smyslu daného ustanovení zákona.

III. Žaloba

V **žalobě** proti napadenému rozhodnutí žalobce výslovně uvedl, že jedním z důvodů jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany je legalizace pobytu v České republice, a to za účelem sloučení rodiny. K tomu doplnil, že má obavy postupovat v tomto ohledu standardním způsobem, tedy dle ust. 42a zákona o pobytu cizinců, neboť je ve vietnamské komunitě známo, že registrační systém Visapoint omezuje počet možných žádostí o udělení pobytu. V této souvislosti žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 128/2016-54, přístupný na www.nssoud.cz. Současně doplnil, že má v České republice dceru a manželku s povoleným trvalým pobytem, čímž má tedy v souladu se směrnicí rady 2003/86/ES ze dne 22. 9. 2003, o právu na sloučení rodiny (dále jen „směrnice o PnSR“), právo na jejich společné soužití. Uplatnění tohoto práva však brání faktická nemožnost registrace v systému Visapoint, čímž dochází k zásahu do žalobcových ústavně zaručených práv, a to ve smyslu čl. 36 odst. 1 a čl. 32 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. V tomto kontextu žalobce uvádí, že směrnice je mezinárodní smlouvou, která je dle čl. 10 Ústavy České republiky součástí právního řádu a je nadřazena zákonu. Dále žalobce odkazuje na přiloženou Zprávu z kulatého stolu na téma migrace a mobilita studentů a odborných pracovníků, která se na str. 5-7 věnuje otázce omezování počtu podaných žádostí do systému Visapoint pomocí kvót u žadatelů z některých států, včetně Vietnamu. Tím dle názoru žalobce dochází k porušování směrnice o PnSR a jeho práva na sloučení rodiny, o které se opakovaně a neúspěšně pokouší. Má tedy dle jeho názoru právo realizovat své právo prostřednictvím žádosti o mezinárodní ochranu, a to ve formě humanitárního azylu či doplňkové ochrany. Z výše uvedených důvodů žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a uložil žalovanému povinnost uhradit náhradu nákladů řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

Ve svém **vyjádření** k žalobě ze dne 7. 2. 2017 žalovaný konstatoval, že s námitkami žalobce nesouhlasí, přičemž považuje napadené rozhodnutí za správné a zákonné. Skutkový stav věci byl dle jeho názoru v průběhu správního řízení dostatečně zjištěn a v odůvodnění napadeného rozhodnutí byly uvedeny konkrétní důvody pro neudělení jednotlivých forem mezinárodní ochrany. Co se týče námitky žalobce, že má právo v souladu se směrnicí o PnSR realizovat své právo na sloučení rodiny rovněž prostřednictvím institutu mezinárodní ochrany v režimu zákona o azylu, pokud je registrační systém Visapoint nefunkční, žalovaný uvedl, že rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany nemůže být samo o sobě v rozporu s právem cizince na respektování jeho rodinného a soukromého života, neboť účelem institutu mezinárodní ochrany je ochrana cizinců, u kterých je dána důvodná obava před pronásledováním či vážnou újmu ve státě jejich původu. Nemá tedy sloužit jako prostředek pro legalizaci pobytu cizince, který v důsledku svého vlastního (protiprávního) jednání pozbyl povolení k pobytu, což není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Žalobcem citovaná směrnice o PnSR se navíc dle názoru žalovaného na problematiku udělování mezinárodní ochrany v režimu zákona o azylu nevztahuje, přičemž se tak podrobně nevyjadřoval k otázce týkající se fungování registračního systému Visapoint, který je využíván k podávání žádostí podle zákona o pobytu cizinců. Závěrem tedy žalovaný s odkazem na judikaturu a příslušnou právní úpravu konstatoval, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení žádné formy mezinárodní ochrany. Z toho důvodu navrhl, aby krajský soud žalobu zamítl.

V. Posouzení věci krajským soudem

Žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.

O žalobě krajský soud rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) bez nařízení ústního jednání, neboť žalovaný nařízení jednání nepožadoval a žalobce s rozhodnutím věci bez nařízení jednání neprojevil ve stanovené lhůtě svůj nesouhlas. Krajský soud navíc neshledal ústní projednání věci nezbytným.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice), přičemž dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.

Krajský soud v první řadě sděluje, že z průběhu správního řízení a obsahu podané žaloby je patrné, že mezi žalobcem a žalovaným nepanuje spor ohledně skutkového stavu, jak je zachycen ve správním spisu. Žalobce v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 20. 6. 2016 výslovně sdělil, že v České republice měl povolení k dlouhodobému pobytu pouze v rozmezí let 1998 až 2000 (pozn.: povolení k dlouhodobému pobytu žalobci skončilo dne 3. 7. 2001). Od té doby pobýval na území České republiky neoprávněně, přičemž se tuto situaci snažil v roce 2002 řešit podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany, které nebylo vyhověno. V současné době má na území České republiky povolen trvalý pobyt manželka žalobce T. H. H. N., nar., a jeho dcera B. H. N., nar., jejichž rodinný vztah žalobce krajskému soudu doložil kopií oddacího a rodného listu. V tomto kontextu žalobce v průběhu správního řízení a také v žalobě výslovně uvedl, že účelem podané žádosti o mezinárodní ochranu je docílit legalizace jeho pobytu za účelem sloučení rodiny.

Jelikož žalobce oddací list a rodný list své dcery nepředložil ve správním řízení (ačkoliv tak zřejmě hodlal učinit, jak vyplývá z protokolu o pohovoru k žádosti ze dne 20. 6. 2016), vážil krajský soud, zda je nutno těmito listinami provést dokazování i přes to, že žalobce souhlasil s rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Vzhledem k tomu, že žalovaný se v odůvodnění napadeného rozhodnutí zabýval i situací, pokud by žalobce prokázal, že tyto rodinné příslušníky na území ČR skutečně má, a tato skutečnost nebyla mezi stranami sporná (žalobce ji pouze žalovanému nedoložil), krajský soud nepovažoval za nutné provést předloženými listinami dokazování.

Z obsahu podané žaloby je dále zřejmé, že žalobce nenamítá neudělení mezinárodní ochrany ve smyslu ust. § 12, § 13 a § 14b zákona o azylu. Z toho důvodu se krajský soud nebude v rámci odůvodnění svého rozhodnutí splněním podmínek pro udělení těchto forem mezinárodní ochrany dále zabývat. Ve vztahu k přezkoumatelnosti dané části napadeného rozhodnutí nicméně konstatuje, že žalovaný dle jeho názoru uvedl jasné a srozumitelné argumenty, na základě kterých dospěl k právnímu závěru, že nejsou splněny zákonné podmínky pro udělení výše uvedených forem mezinárodní ochrany, tedy ve smyslu azylu, azylu za účelem sloučení rodiny a doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny.

Žalobní námitky tak směřují pouze proti neudělení humanitárního azylu dle ust. § 14 zákona o azylu, popř. doplňkové ochrany dle ust. § 14a zákona o azylu. Žalobce v této souvislosti uvedl, že dle směrnice o PnSR má právo na společné soužití se svojí manželkou. K realizaci svého práva však nemůže využít standardního postupu v režimu zákona o pobytu cizinců, neboť mu v tom brání nemožnost registrace v systému Visapoint. V tom spatřuje porušení jeho ústavně zaručených práv dle ust. čl. 36 odst. 1 a čl. 32 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a mezinárodních závazků České republiky. Z toho dovozuje, že své právo může sekundárně uplatnit právě prostřednictvím institutu mezinárodní ochrany.

Krajský soud v tomto ohledu konstatuje, že mezinárodní ochrana je specifickým právním institutem, jehož prostřednictvím poskytuje stát ochranu osobám v závažných situacích pouze za předpokladu, že je lze subsumovat pod některý z explicitně uvedených důvodů v zákoně o azylu. Již výše krajský soud uvedl, že s ohledem na uplatněné žalobní námitky připadají v projednávané věci do úvahy pouze dvě formy mezinárodní ochrany. Co se týče humanitárního azylu, je třeba vycházet z ust. § 14 zákona o azylu, který stanovuje, že: *„Jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.“* Z dikce citovaného ustanovení je zřejmé, že zákonodárce do něj zakotvil jednak neurčitý právní pojem „případ hodný zvláštního zřetele“ a institutu správního uvážení, který je představován slovním spojením „lze udělit“. Smyslem daného ustanovení je poskytnout příslušnému správnímu orgánu možnost reflektovat specifické okolnosti případu, ve kterých sice není naplněn jeden z taxativně stanovených důvodů pro udělení azylu dle ust. § 12 zákona o azylu, ale na druhou stranu by bylo neudělení azylu nehumánní.

V tomto ohledu je však nutné vycházet ze související judikatury, která se zabývá výkladem daného ustanovení, neboť zákonodárce pojem „případ hodný zvláštního zřetele“ nijak nedefinuje. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004, přístupný na www.nssoud.cz, je možné v tomto kontextu hovořit nejen o případech, které byly předvídaný při tvorbě zákona o azylu, jako je pomoc těžce postiženým či nemocným osobám, popř. těm, které byly postiženy humanitární katastrofou, ale rovněž o případech specifických. Je nicméně ponecháno na uvážení správního orgánu, zda humanitární azyl udělí či nikoliv. Na jeho udělení tak není právní nárok, přičemž případný soudní přezkum

není sice vyloučen, ale omezuje se pouze na posouzení, zda nebyl ze strany správního orgánu porušen zákaz libovůle, který vyplývá z náležitostí demokratického právního státu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2006, č. j. 4 Azs 161/2005-83 a ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 36/2005-48, přístupné na www.nssoud.cz). Co se týče projednávané věci, žalobce považuje za důvod pro udělení humanitárního azylu skutečnost, že chce na území České republiky pobývat se svojí manželkou, přičemž mu nezbývá, než využít institutu mezinárodní ochrany, a to s ohledem na nemožnost postupovat v režimu zákona o pobytu cizinců. K tomu krajský soud uvádí, že obdobnou situaci se již zabýval Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004-60, přístupný na www.nssoud.cz, když snahu o sloučení rodiny jako případ hodného zvláštního zřetele vyloučil: „*Snaha po legalizaci pobytu z důvodu společného soužití s manželem žijícím na území České republiky (občanem Vietnamské socialistické republiky, který však o azyl nepožádal) je sice důvodem pochopitelným, avšak nikoliv natolik závažným a naléhavým, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných mohl být vnímán jako výjimečný, tedy zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.*“

Krajský soud se tedy v souladu s výše citovanou judikaturou v rámci svého přezkumu zaměřoval toliko na posouzení otázky, zda nebylo neudělení humanitárního azylu ze strany žalovaného projevem libovůle v rozhodování. V tomto ohledu dospěl k závěru, že žalovaný se v odůvodnění napadeného rozhodnutí dostatečně vypořádal s argumenty žalobce, že v případě návratu do jeho domovského státu mu hrozí nejen nepříznivá ekonomická a sociální situace, ale také nemožnost pokračování v léčbě jeho onemocnění diabetem. S odkazem na příslušné dokumenty obsahující informace o domovské zemi žalobce, které jsou součástí spisu, totiž uvedl, že ve Vietnamu je zajištěno adekvátní poskytování zdravotních služeb, s čímž souvisí také existence systému povinného a dobrovolného zdravotního pojištění, nemocničních zařízení vybavených potřebným zařízením a dostupnost generických léků. V kontextu posouzení, zda jsou u žalobce dány důvody zvláštního zřetele hodné, je možné dle názoru krajského soudu zohlednit rovněž skutečnost, že žalovaný se na jiných místech odůvodnění napadeného rozhodnutí vyjadřoval rovněž k ekonomické situaci ve Vietnamu, kde fungují s odkazem na dostupné informace sociální služby a podpora veřejného i soukromého charakteru, včetně důchodového systému. Co se týče rizika neschopnosti žalobce splácet své dluhy a související obavy z jejich vymáhání, žalovaný uvedl, že se v současné době jedná jen o hypotetické závěry žalobce, přičemž by v takovém případě muselo dojít k selhání příslušných orgánů veřejné moci. Krajský soud navíc v této souvislosti odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, přístupný na www.nssoud.cz, dle kterého: „*Obtíže žadatele o azyl, spočívající v nemožnosti splácení dluhu soukromým osobám v zemi původu, nelze bez přistoupení dalších zvláštního zřetele hodných okolností vnímat jinak než jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.*“ Konečně se žalovaný v odůvodnění rozhodnutí vyjadřoval také k rodinným poměrům žalobce, k nimž uvedl, že se nejedná s odkazem na judikaturu o důvod pro přiznání žádné formy mezinárodní ochrany, tedy implicitně řečeno, ani humanitárního azylu. Krajský soud tak s ohledem na výše uvedené považuje odůvodnění napadeného rozhodnutí ve vztahu k neudělení humanitárního azylu dle ust. § 14 zákona o azylu za přezkoumatelné a nenaplnující znaky libovůle v rozhodování.

S ohledem na skutečnost, že neudělení humanitárního azylu bylo dle názoru krajského soudu v souladu se zákonem, zabýval se dále druhou právní otázkou, zda lze překážky související s registrací v systému Visapoint považovat za porušení mezinárodních závazků České republiky, a tedy důvod pro udělení doplňkové ochrany dle ust. § 14a zákona o azylu. V první odstavci tohoto ustanovení je stanoveno, že: „*Doplňková ochrana se udělí cizinci,*

který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.“ Pod uvedený pojem nebezpečí vážné újmy lze poté dle ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu subsumovat také situaci, kdy by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Krajský soud nejprve připomíná, že důvod k poskytnutí doplňkové ochrany s odkazem na porušení mezinárodních závazků České republiky je zakotven pouze v citovaném ustanovení zákona o azylu, aniž by spadal do taxativního výčtu vymezeného v čl. 15 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 (kvalifikační směrnice). Aplikace daného důvodu pro vznik vážné újmy je tedy rozšířením standardu ochrany stanoveného kvalifikační směrnicí. Žalobce v žalobě uvádí, že současné nastavení systému Visapoint mu znemožňuje realizovat právo na sloučení rodiny dle směrnice o PnSR, která je dle jeho názoru mezinárodní smlouvou, která je dle čl. 10 Ústavy České republiky součástí právního řádu a je nadřazena zákonům. K tomu krajský soud sděluje, že směrnici nelze z podstaty věci považovat za mezinárodní smlouvu, která by byla součástí právního řádu České republiky. Jedná se o sekundární právní akt Evropské unie, který slouží k harmonizaci konkrétní právní úpravy ve členských státech, přičemž má povahu teleologickou či finální, neboť stanovuje toliko cíle, kterých má být v dotčených právních rádech dosaženo, ale způsob provedení ponechává na členských státech. Porušení mezinárodních závazků České republiky tak může spočívat v neprovedení příslušné směrnice ve stanovené lhůtě, a to s odkazem na čl. 288 ve spojení s čl. 291 Smlouvy o fungování Evropské unie, jakožto součástí primárního práva Evropské unie. Co se týče žalobcem namítaného porušení směrnice o PnSR, ta ve svém čl. 2 písm. c) definuje osobu usilující o sloučení rodiny jako státního příslušníka třetí země, který „*oprávněně pobývá v členském státě a žádá o sloučení rodiny nebo jehož rodinní příslušníci žádají o sloučení rodiny za účelem jeho následování*“. Pod pojem rodinný příslušník, kterému jsou členské státy povinny dle stanovených podmínek povolit vstup a pobyt na území lze poté v souladu s čl. 4 odst. 1 písm. a) směrnice o PnSR podřadit také „*manžela nebo manželku osoby usilující o sloučení rodiny*“. Ve vnitrostátním právu je realizace těchto požadavků směrnice provedena prostřednictvím ust. § 42a odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, který explicitně zakotvuje možnost podání žádosti k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny manželu cizince, který má povolen pobyt na českém území. Žádost je možné u příslušného správního orgánu podat podle ust. § 169d zákona o pobytu cizinců osobně. Za tímto účelem je žadatel povinen sjednat si termín podání žádosti způsobem, který zastupitelský úřad zveřejní na své úřední desce (ust. § 169f zákona o pobytu cizinců).

Žalobce v žalobě namítá, že porušení směrnice o PnSR, resp. mezinárodních závazků České republiky, spočívá v nemožnosti registrovat se z kapacitních důvodů v systému Visapoint, což je internetový systém Ministerstva zahraničních věcí ČR (dále jen „ministerstvo“), prostřednictvím kterého se cizinec může registrovat k podání osobní žádosti o všechny typy pobytových oprávnění České republiky. Krajskému soudu je v tomto ohledu známo, že při registraci v rámci systému Visapoint mohou vznikat problémy v tom smyslu, že nabízené termíny k osobnímu podání žádosti jsou zcela obsazené, přičemž další volné termíny jsou v systému vypisovány ad hoc, tedy nikoliv např. každý první den v měsíci apod. Tuto skutečnost ostatně potvrzuje samo ministerstvo, když na svých internetových stránkách na tuto skutečnost výslovně upozorňuje (viz Informace o systému Visapoint, dostupné na

http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/obecne_vizove_informace/visapoint/obecne_informace/nejcasteji_kladene_dotazy.html). Dané problémy se týkají zejména států, ve kterých se příslušné úřady potýkají s velkým množstvím žádostí, které nejsou s ohledem na kapacitní možnosti schopny v krátké době vyřizovat, jako je dle dostupných informací také domovská země žalobce. Krajský soud tak nepovažoval za nutné ani účelné provádět navrhovaný důkaz Zprávou z kulatého stolu na téma migrace a mobilita studentů a odborných pracovníků autorky M. J., kterou žalobce přiložil k žalobě jako důkaz nefunkčnosti systému Visapoint, neboť tyto problémy jsou obecně známe. Na tuto situaci byl již nucen reagovat také Nejvyšší správní soud, který ve své rozsudku ze dne 30. 4. 2015, č. j. 7 Azs 282/2014 – 48, přístupný na www.nssoud.cz, uvedl, že: „Pokud jde o stěžovatelem namítanou nezbytnou registraci v systému Visapoint, tato není podle Nejvyššího správního soudu podmínkou pro zahájení příslušného správního řízení. Tento systém funguje na principu elektronických úředních hodin a plní pouze funkci organizační. Registrace v tomto systému tudíž není zákonnou podmínkou pro zahájení řízení.“ Není tedy rozhodující, zda ministerstvo nebo příslušné správní orgány ve vztahu k potenciálním žadatelům deklarují, že žádost je možno podat pouze prostřednictvím systému Visapoint, jinak nebude přijata apod. Rozhodující skutečností, která má vliv na zahájení řízení je totiž samotné učinění žádosti, přestože nebyly dodrženy procedurální podmínky požadované k jejímu podání (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2016, č. j. 5 Azs 85/2016 – 22 či ze dne 9. 3. 2016, č. j. 1 Azs 281/2015-34, přístupný na www.nssoud.cz).

Podle názoru krajského soudu tedy současná právní úprava práva na sloučení rodiny obsažená v příslušných ustanoveních zákona o pobytu cizinců umožňuje žalobci podat v souladu se směrnicí o PnSR žádost udělení dlouhodobého pobytu za účelem sloučení rodiny. Co se týče problémů s registrací v systému Visapoint, ten s odkazem na citovanou judikaturu představuje pouze organizační nástroj příslušného správního orgánu, přičemž jej nelze považovat za nutnou podmínku pro podání žádosti a vyvolání zahájení řízení. K tomu krajský soud dodává, že řízení v režimu zákona o pobytu cizinců je specifické správní řízení, které je přezkoumatelné ve správním soudnictví. Pokud tedy došlo v případě podání žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny v souladu se zákonem k porušení veřejných subjektivních práv žalobce, může se domáhat ochrany zákonem předvídaným způsobem, jako je např. ochrana před nečinností nebo nezákonným zásahem správního orgánu, jak ostatně judikoval také rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém rozsudku ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52, přístupný na www.nssoud.cz, když uvedl, že „je nezákonným zásahem již samotná nemožnost získat v přiměřené době termín pro osobní podání žádosti; pokud vskutku k takovému stavu dochází, a to ať již jakýmkoli konkrétními mechanismy (tj. za využití systému Visapoint tam, kde zákon k jeho užití zastupitelský úřad opravňuje, i použitím jiných způsobů určení termínu pro osobní podání žádosti tam, kde povinnost předem si sjednat termín podání žádosti nelze žadateli uložit), jde nepochybně o nezákonný zásah zastupitelského úřadu do práva žadatelů na to, aby jejich žádost byla v přiměřené lhůtě přijata a posouzena.“ Z toho důvodu krajský soud konstatuje, že žalobce může v souladu s mezinárodními závazky České republiky realizovat své právo na sloučení rodiny v režimu zákona o pobytu cizinců, popř. se bránit soudní cestou postupu správního orgánu, který mu realizaci jeho práva znemožňuje. Nelze však dle názoru krajského soudu k tomuto účelu sekundárně zneužívat institutu mezinárodní ochrany, který je samostatným a odlišným druhem správního řízení. K tomu je vhodné připomenout, že důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu se vztahuje výlučně na vycestování cizince, které však se samotnou registrací v systému Visapoint nesouvisí, neboť se jedná o registraci pomocí dálkového přístupu, a to prostřednictvím internetového systému.

Nad rámec uvedeného krajský soud dodává, že žalobce v rámci vymezení žalobních námitek výslovně neuvedl, že by současná právní úprava žádostí o udělení dlouhodobého pobytu za účelem sloučení rodiny, resp. související požadavek registrace v systému Visapoint, měla porušovat jiné mezinárodní závazky České republiky, než jím uvedenou směrnicí o PnSR. Z toho důvodu se krajský soud podrobně nezabýval otázkou, zda v projednávané věci došlo k porušení práva žalobce na soukromý a rodinný život ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod či jiných mezinárodních smluv. Krajský soud tak pouze uvádí, že žalovaný se otázkou zásahu do práva na soukromý a rodinný život žalobce v napadeném rozhodnutí zabýval, kdy dle názoru krajského soudu správně s odkazem na příslušnou judikaturu uvedl, že rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany samo o sobě do práva na soukromí a rodinný život žalobce nepřiměřeně nezasahuje, přičemž k realizaci práva na sloučení rodiny může využít již uvedeného postupu stanoveného v zákoně o pobytu cizinců.

VI. Závěr a náklady řízení

Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud dospěl k závěru o nedůvodnosti žaloby. Proto krajský soud žalobu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, protože se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 11. září 2017

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.